

نگرشی به تعدد

زوجین

مؤلف:

عبدالله بن عبدالحمید الاثری

مترجم: پدram اندایش

نگرشی به تعدد زوجین // 1

مقدمه

الله تبارک و تعالی در کتاب
عزیزش درباره‌ی مؤمنان همراه
همسرانشان در بهشت جاودان
می‌فرماید:

﴿وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ

وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ﴾ [البقره: 25]

(و برای آنها در آن همسران پاکی
خواهد بود و آنها در آن جاودان

هستند).

الله تعالی می فرماید:

﴿كَذَلِكَ وَزَوَّجْنَاهُمْ بِحُورٍ عِينٍ﴾

[الدخان: 54] (این چنین است که

آنها را به ازدواج حوری های

بزرگ چشم در می آوریم).

همچنین می فرماید: ﴿فِيهِنَّ

قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ إِنْسٌ

قَبْلَهُمْ وَلَا جَانٌّ * فَبِأَىِّ آلاءِ رَبِّكُمَا

تُكَذِّبَانِ * كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ

وَالْمَرْجَانُ﴾ [الرحمن: 56-58]

نگرشی به تعدد زوجین // 3

(در آنها [حوریانی] فروهشته
چشم هستند که دست هیچ انسان
و و جنی قبل از آنها به آنان
نرسیده است * پس کدام یک از
نعمتهای پروردگارتان را تکذیب
می‌کنید؟ * گویی آنها به مانند
یاقوت و مرجان هستند).

می‌فرماید: ﴿فِيهِنَّ خَيْرَاتٌ
حَسَانٌ * فَبِأَىٰ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

* حُورٌ مَقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ *

[الرحمن: 70-72] (در آنها زنان

برگزیده‌ی زیبا هستند) * پس

کدام یک از نعمتهای پروردگارتان

را تکذیب می‌کنید؟ * حوریان

نگه داشته شده در خیمه‌ها).

پیامبر ﷺ فرموده است: «أول

زهره تدخل الجنة على صورة

القمر ليلة البدر، والذين على

إثرهم كأشد كوكب إضاءة،

قلوبهم على قلب رجل واحد، لا

نگرشی به تعدد زوجین 5//

اختلاف بینهم ولا تباغض، لكل
امرئ منهم زوجتان، كل واحد
منهما يرى مخ ساقها من وراء
لحمها من الحسن، يسبحون الله
بكرة وعشياً، لا يسقمون ولا
يمتخطون، ولا يبصقون؛ آیتهم
الذهب والفضة، وأمشاطهم
الذهب، وقود مجامرهم الألوة،
ورشحهم المسلك» (اولین

6// نگرشی به تعدد زوجین

گروهی که وارد بهشت می‌شوند،
چهره‌هایشان مانند ماه شب
چهارده است. و کسانی که بعد از
آنها می‌روند از ستاره درخشانتر
هستند. قلبهایشان، قلبی واحد
است. آنان، هیچگونه اختلاف و
بغض و کینه‌ای به یکدیگر ندارند.
هر یک از آنان، دو همسر دارد که
از شدت زیبایی، مغز ساقهایشان
از ورای گوشت، دیده می‌شود. و
صبح و شام، الله [تعالی] را تسبیح

نگرشی به تعدد زوجین 7//

می گویند. [در آنجا] بیمار نمی-
شوند و آب بینی و دهان نمی-
اندازند. ظرفهایشان از طلا و نقره
است و شانهای موهایشان از طلا و
آتشدانهایشان از عود، ساخته شده
است و عرقشان، مُشک است.^(۱)

---

(1) رواهما البخاری: (کتاب بدء الخلق،

باب: ما جاء فی صفة الجنة وأنها

همچنین فرموده است:
«الخيمة درة مجوفة، طولها في
السماء ثلاثون ميلاً، في كل زاوية
منها للمؤمن أهل لا يراهم
الآخرون» (خیمه در آنجا،
مرواریدی تو خالی است، طول آن
به سوی آسمان سی میل است و
در هر گوشه‌ای از آن برای مؤمن
اهلی وجود دارد که دیگران آنها
=

نگرشی به تعدد زوجین // 9

را نمی‌بینند)^(۱).

در روایت مسلم آمده است:

«لِلْمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلُونَ» (برای مؤمن

در آنجا اهل‌هایی وجود دارد) و در

روایت دیگر: «فِي كُلِّ زَاوِيَةٍ مِنْهَا

---

(1) رواهما البخاری: (کتاب بدء الخلق،

باب: ما جاء في صفة الجنة وأنها

مخلوقة).

أهل لمؤمن» (در هر گوشه‌ای از آن اهلی برای مؤمن وجود دارد) و در حدیث سوم: «یطوف علیهم المؤمن» (مؤمن به دور آنها می‌چرخد)^(۱).

ابوهریره رضی الله عنه گفته است که گفته شد: ای رسول الله! آیا به

---

(1) رواه مسلم فی کتاب الجنة وصفة نعیمها وأهلها، باب: فی صفة خيام الجنة وما للمؤمنین فیها من الأهلین.

نگرشی به تعدد زوجین // 11

زنانمان در بهشت می‌رسیم؟
فرمود: «إِنَّ الرَّجُلَ لِيَصِلَ فِي الْيَوْمِ
إِلَى مِائَةِ عَذْرَاءٍ» (مرد در روز به
صد دوشیزه می‌رسد)^(۱).

تعدد زوجین در بهشت

تمامی این آیات و احادیث

---

(1) سلسلة الأحاديث الصحيحة للألبانی:

رقم (367).

دلیلی بر این هستند که به مرد در بهشت پُر نعمت بیشتر از یک همسر می‌رسد و این دلیلی است که نظام «تعدد زوجین» امری فطری نزد فرزندان آدم است و این از زمانی که الله تعالی آنان را آفریده است و زمین را برای آنها قرار داده است، وجود داشته است.

تعدد زوجین در دین

پیامبران وجود داشته است¹

تعدد زوجین امری است که تمامی دین‌ها آن را اقرار نموده‌اند و به آن رغبت نشان داده‌اند و این

---

1 - مسیحیان و یهودیان داود علیه السلام را به عنوان پیامبر قبول دارند و می‌گویند: «او دارای صد همسر بوده است» همچنین ابراهیم علیه السلام را که می‌گویند: «دارای دو همسر بوده است». (مترجم)

14//نگرشی به تعدد زوجین

از زمان آدم علیه السلام تا پیامبر اسلام
محمد صلی الله علیه و آله وجود داشته است و سینه
به سینه از آن پیامبران و رسولان
علیهم الصلاة والسلام به ما رسیده
است.

بلکه تمامی امتهای که بر روی
زمین بوده‌اند، این تعدد در آنها
وجود داشته است و حتی بعضی
از آنها بیشتر از صد همسر داشته -
اند که حتی یکی از آنها ملک
یمین نبوده است؛ سپس اسلام

نگرشی به تعدد زوجین // 15

همان دین حق آمد و راه وسط را
انتخاب نمود و آن را از بی حد و
مرزی خارج نمود و این بعد از
انتشار جهل و فساد در تمامی
نقاط روزی زمین بود و اسلام
ظلم نمودن به زنان را ممنوع
ساخت و حقوق آنها را از به بازی
گرفتن آنها حفظ نمود. بله در
اسلام فضیلتی وجود دارد که

16//نگرشی به تعدد زوجین

همان تنظیم نمودن تعدد زوجین
است.

تعدد زوجین در اسلام

اسلام به مرد اجازه داده است تا با بیشتر از یک زن ازدواج کند، بلکه به آن تشویق نموده است.

الله تبارک و تعالی می -

فرماید: ﴿فَانْكَحُوا مَا طَابَ لَكُمْ
مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ فَإِنْ
خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا

مَلَكَتْ أَيْمَانَكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَا
تَعُولُوا ﴿[النساء: 3]﴾ (با آن زنانی
که دوست دارید، دو تا و سه تا و
چهارتا ازدواج کنید و اگر
ترسیدید که عدالت [را بین آنها]
رعایت نکنید، پس یکی [از آنها]
یا آنچه از ملک یمین که دارید،
این نزدیکتر است که ظلم نکنید).

مفسر قرآن ابن عباس رضی
الله عنهما گفته است: «زیرا مقام،
مقام شکر گذاری و مباح بودن

نگرشی به تعدد زوجین // 19

است؛ اگر جایز بود بیشتر از چهار
مورد باشد، آن بیان
می‌گردید»^(۱).

حافظ ابن حجر رحمه الله
درباره‌ی این آیه گفته است: «وجه
استدلال بیان می‌دارد که در آن
صیغه‌ی امر آمده است و کمترین

---

(1) انظر: تفسیر ابن کثیر.

درجه‌ی آن مستحب بودن آن
است و در آن ترغیب کردن وجود
دارد»^(۱).

شیخ علامه أحمد شاکر
رحمه الله گفته است: «در قرآن
نصی آشکار وجود دارد که [تعدد
زوجین] را حلال نموده است؛
بلکه حلال نمودن آن با صیغه‌ی
امر آمده است که در اصل واجب

---

(1) فتح الباری (104/9).

نگرشی به تعدد زوجین // 21

بودن را می‌رساند... البته در آن
شرطی قرار داده است که همان
عدالت بین آنها است... شرط
شخصی است و تشریحی نمی‌باشد،
به این معنا که شرط به خود
شخص بر می‌گردد و در قوانین
اجتماعی وضع نشده است؛ الله
تعالی به مرد با صیغه‌ی امر اجازه
داده است که با آن زنانی که

دوست دارد ازدواج نماید»^(۱).

شیخ علامه محمد امین

شنقیطی رحمه الله گفته است: «از

هدایت قرآن این است که تعدد

زوجین تا چهار عدد را مباح

ساخته است... شکی نداریم راهی

که درست‌ترین راه می‌باشد و

عادلانہ‌ترین آنهاست، تعدد

زوجین را برای اموری که قابل

---

(1) عمدة التفسیر (3/103).

نگرشی به تعدد زوجین // 23

درک هستند و عاقلان آن را می-
دانند، مباح نموده است»^(۱).

امت اسلامی در سخن و
عمل، اجماع دارند: کسی که
شرط‌ها و ضابطه‌های شناخته شده
را رعایت کند می‌تواند، چندین
همسر داشته باشد و حتی از یکی

---

(1) أضواء البيان (277/3).

از صحابه رضی الله عنهم خلاف آن ذکر نشده است. قوی ترین دلیل برای آن، ازواج معلم بشریت با چندین زن بوده است و این امری معلوم می- باشد و او صلی الله علیه و آله در حالی وفات نمود که دارای نه همسر بود و همچنین او صلی الله علیه و آله به زیاد شدن نسل مسلمانان تشویق نموده است، و فرموده است: «تزوجوا الودود الولود؛ فإني مكاثر بكم الأمم يوم القيامة» (برای دوست داشتن

نگرشی به تعدد زوجین // 25

فرزند ازدواج کنید! من با زیاد
شدن شما در روز قیامت [که] امت
[من می‌باشید]، خوش‌حال
می‌شوم^(۱).

شکی وجود ندارد که از

---

(1) رواه أبو داود، کتاب النکاح، باب

النهی عن تزویج من لم یلد من

النساء، وصححه الألبانی فی صحیح

سنن أبی داود (386/2).

سبب‌های زیاد شدن [مسلمانان]
تعدد زوجین است؛ دلیل نیکو
بودن زیاد شدن امت مصلحتی
است که همان قدرت پیدا کردن
در برابر دشمنان اسلام و حمایت
از سرزمین‌های مسلمانان و مالها
و جانها و مقدسات آنها است و
زیاد بودن آنها باعث هیبت دادن
به آنها و منزلت یافتن آنها در برابر
امتهای دیگر است و علاوه بر این
کسی به آن امر فرموده است که

نگرشی به تعدد زوجین // 27

همان پیامبر ﷺ می باشد که الگویی
نمونه برای مسلمانان است. الله
تعالی می فرماید: ﴿لَقَدْ كَانَ لَكُمْ
فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن
كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ
اللَّهَ كَثِيرًا﴾ [الأحزاب: 21] (برای
شما در رسول الله، الگویی نیکو
وجود دارد برای کسی که به الله و
آخرت امید دارد و الله را بسیار

یاد می‌کند).

در تعدد زوجین صحابه‌ی
گرامی رضی الله عنہم و کسانی که از آنها به
نیکی تبعیت کرده‌اند نیز تابع
پیامبر صلی الله علیه و آله بوده‌اند و این به شکلی
آشکار معلوم می‌باشد. از آنها
شناخته نشده است که زنی را آزار
دهند، برای آن که با مردی ازدواج
کرده باشد و این بین مردم در
تمامی زمانها و مکانها وجود
داشته است تا آن که به زمان حال

نگرشی به تعدد زوجین // 29

ما رسیده است و این تا زمانی بود
که رسیدن شرّ به مردم به مرحله‌ی
خطرناکی رسید و آن قبول کردن
قوانین بشری و قوانین وضع شده
توسط انسان که همان مخلوق
ناقص است، می‌باشد و در اینجا
بود که تعدد زوجین را اشتباه
دانستند. دشمنان قبلی اسلام به آن
هجوم آوردند و با وسایل ارتباط

جمعی منهدم کننده به سوی آن
تاختند و در آن نه رعایت دین را
نمودند و نه رعایت عُرف؛ بلکه
حتی رعایت ذوقهای سلیم و
سرشتهای دست نخورده را نیز
نکردند. سپس این قلمهای سمی
بودند که شروع به نوشتن درباره‌ی
آن نمودند یا سریالها و فیلمهایی
را ساختند که در تلویزیونها و
سینماها به نمایش گذاشتند و
استفاده از دیگر اموری که توسط

نگرشی به تعدد زوجین // 31

آن بتوانند به اسلام ضربه وارد کنند. سپس زمان کانالهای ماهواره‌ای و فضائی رسید که توسط آن زمین به روستای کوچکی تبدیل شد و در گوشه-های زمین به شکلی که در قبل وجود نداشت، فتنه ایجاد نمود و دائماً در تنه‌ی امت بانگ سر داد تا آن که عقیده‌ی در جانها رو به

ضعف نهاد و جهل به احکام
اسلامی صحیح و تعالیم آن ایجاد
شد و تا به آنجا کشیده شد که
زنی مسلمان می گوید: «من
آرزوی مرگ شوهر خود را می-
نمایم، اگر بخواهد با زنی دیگر
ازدواج نماید!!».

دشمنان اسلام و کسانی که
در جبهه‌ی آنها هستند، سعی می-
کنند این تصور را ایجاد نمایند که
تعدد زوجین، ظلم به زنان است و

نگرشی به تعدد زوجین // 33

انجام گرفتن آن توسط مردان از روی شهوت و پستی می باشد یا آن که تعدد زوجین جایز نمی باشد، مگر در زمانهایی که زن یائسه و مریض است و یا نازا می باشد؛ این تا بدانجا پیش رفته است که امر تعدد زوجین نزد مردم نادر شده است. اگر شخصی بخواهد تعدد زوجین داشته باشد،

با انگشت اتهام از طرف عده‌ی
زیادی از مردم و بر حسب فرق
داشتن آنها، مورد اشاره قرار می-
گیرد؛ عده‌ای او را متهم به
خوشگذارنی می‌کنند و دیگری او
را به زیاده‌روی در شهوترانی متهم
می‌کند و شخص دیگری با دلتنگی
او را نصیحت می‌کند که به این کار
اقدام ننماید و این دلیلی ندارد،
مگر عدم اعتماد به الله سبحانه و
تعالی - چه در قوانین و چه در

نگرشی به تعدد زوجین // 35

شرع - و همچنین ضعیف بودن ایمان آنها به حکمهای دین بزرگ آنها است. الله تبارک و تعالی می - فرماید: ﴿أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنْ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾ [المائدة: 50] (آیا حکم جاهلیت را می جویند؟ و برای گروهی که یقین دارند، چه کسی در حکم دادن از الله [تعالی]

نیکوتر است؟)

ردّی بر سخنان آنها می -
آوریم و از آنها سوال می‌کنیم: چه
کسی این تعدد زوجین را مباح
دانسته است، خالق یا مخلوق؟ چه
کسی به بندگان مهربانتر است،
خالق عبادت شده یا مخلوق
عبادت کننده؟ الله سبحانه و تعالی
کسی است که مخلوقات را آفریده
است؛ او بسیار با حکمت، بسیار
عالم و به بندگان رؤوف و

نگرشی به تعدد زوجین // 37

مهربان می‌باشد؛ از اسرار مخلوقاتش آگاه است؛ و برای آنها قانونی را وضع نمی‌کند، مگر آن که در آن صلاح و منفعت آنان وجود داشته باشد. با ضوابط شرعی و حکمهای والا و نهایت شرافت و اهدافی بلند این قوانین را مقرر نموده است. وقتی ما به الله تعالی، بر پروردگار بودن، روزی

دهنده بودن، حاکم بودن و عادل بودن ایمان داشته باشیم، پس این اعتراض برای چه می باشد؟! در واقع برای هیچ کسی جایز نیست که به مشروعیت تعدد زوجین اعتراضی داشته باشد؛ زیرا این اعتراضی به خالقی است که بزرگ و والا می باشد. الله تعالی می -
فرماید: ﴿لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ﴾ [الأنبياء: 23] (از او الله تعالی) برای کاری که انجام می -

نگرشی به تعدد زوجین // 39

دهد، سوال پرسیده نمی‌شود،
[بلکه] آنان خود مورد سوال واقع
می‌شوند).

حکمت تعدد زوجین به
مانند دیگر احکام دین دارای خیر
بسیاری می‌باشد، حتی اگر
عقلهای ناقص ما آن را در نیابد.

به طور مثال: طلاق شرعاً
جایز است؛ زیرا در آن ازدواج،

سازگاری و استواری وجود ندارد
و بین زن و شوهر ناراحتی وجود
دارد و به همین دلیل طلاق حلال
می‌باشد و آن رحمتی از طرف الله
تعالی برای بندگانش در این حالت
می‌باشد. این چنین است قانون
تعدد زوجین و آن از نیکویی‌های
اسلام و احکام با حکمت آن می-
باشد. تمامی اسلام نیکو است و
برای مصلحت تمامی بشریت می-
باشد، مخصوصاً مصلحت

نگرشی به تعدد زوجین // 41

مسلمانان و قوانین آن برای
مصلحت خاص و عام وضع شده
است. الله تعالی می‌فرماید: ﴿وَمَنْ
أَحْسَنُ مِنْ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾
[المائدة: 50] (و چه کسی برای
گروهی که یقین دارند، از الله
[تعالی] در حکم دادن، نیکوتر
است؟).

حکمت قوانین دین را کسی

نمی‌داند، مگر الله سبحانه و تعالی که آفریننده‌ی مخلوقات و عالم و باخبر و حکیم است؛ گاهی مصلحت‌های قوانین دین برای ما آشکار می‌شود و گاهی دیگر برای ما پنهان می‌ماند و این منزلت تمامی قوانین دین است؛ زیرا الله تعالی امر بیهوده‌ای را سنت قرار نمی‌دهد؛ در نتیجه بر مسلمان واجب است تا به طور تمام و کمال تسلیم امر

نگرشی به تعدد زوجین // 43

پروردگارش عَلَيْكَ باشد. الله تعالى
می فرماید: ﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا
مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا
أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ
وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ
ضَلَالًا مُّبِينًا﴾ [الأحزاب: 36] (و)

بر مرد و زن مؤمنی جایز نیست
که وقتی الله و فرستاده اش امری را
حکم نمودند برای آنها اختیاری

44//نگرشی به تعدد زوجین

[در قبول و رد آن] وجود داشته باشد، [و باید آن را با جان و دل قبول کنند] و کسی که از الله [متعال] و فرستاده اش نافرمانی کند، به گمراهی آشکاری گمراه شده است).

قانون تعدد زوجین چهارده قرن همراه امت اسلامی بوده است؛ و نتیجه‌ای جز قدرت، استواری، عزت و سروری نداشته است؛ ولی خودداری از تعدد زوجین،

نگرشی به تعدد زوجین // 45

خواری، ننگ و تبعیت از دشمنان
اسلام را به دنبال داشته است و
اتفاقاتی که در بین امت رخ داده
است، شاهی بر این امر می‌باشد،
والله المستعان.

از آن کسانی که قانون تعدد
زوجین را انکار می‌کنند، می-
پرسیم: به جای آن چه دارند؟!
جوابی ندارند، مگر آن که بگویند:

عشق و رابطه‌های غیر شرعی،
بدون آن که محدودیتی در تعداد
آن وجود داشته باشد؛ سرزمین -
هایی که ادعای تمدن و پیشرفت
می‌کنند، تعدد زوجین را بی -
احترامی به زن و ظلم به وی می -
دانند و این در حالی است که برای
مرد هر آنچه بی‌بندباری یا انحراف
جنسی که وجود داشته باشد را،
جایز می‌دانند؛ تا آنجا که عشق
بازی و بی‌بندوباری را بهتر از

نگرشی به تعدد زوجین // 47

ازدواج و عفت می‌دانند!]اگر
کسی مرتکب لواط یا زنا شود و
در حالی که دارای همسر است
برای خود دوست دختر اختیار
کند، نباید به او حرفی زد، زیرا
این اعمال از حقوق بشر می‌باشد،
ولی اگر تعدد زوجین داشته باشد
و این در حالی است که الله تعالی
از آن راضی می‌باشد، صدای

همه‌ی آنها به آسمان بلند می‌شود].

آنان منزلتی که اسلام به زن داده است را نمی‌شناسند و یا خودشان را به ندانستن زده‌اند. اسلام منزلت زن را با الا برده و کرامت وی را حفظ نموده است^۱ و

---

¹ - برای اطلاعات بیشتر می‌توانید به کتاب «گرامی داشت زن در اسلام» ترجمه‌ی اینجانب رجوع کنید. (مترجم)

نگرشی به تعدد زوجین // 49

ظلم به وی را از هر طریقی برداشته است، پس چگونه می-تواند غیر از این باشد؟ او مادر، خواهر، دختر، عمه و خاله می-باشد و آن نصف جامعه است، بلکه تمامی جامعه؛ زیرا نصف دیگر را او می‌زاید [و تربیت می-کند]. کجای عقل حکم می‌کند که تعدد زوجین ظلمی به زن است و

50//نگرشی به تعدد زوجین

این در حالی است که الله تبارک و تعالی آن را جایز دانسته است. الله سبحانه در حدیثی قدسی درباره‌ی خودش می‌فرماید: «یا عبادی، إني حرمت الظلم على نفسي وجعلته بينكم محرماً؛ فلا تظالموا» (ای بندگانم! من ظلم نمودن را بر خودم حرام نموده‌ام و آن را بین شما حرام کرده‌ام؛ پس

به یکدیگر ظلم ننمایید!)^(۱).

حقیقت تعدد زوجین در اسلام، امری طبیعی می باشد و احتیاجی برای اثبات درست بودن آن وجود ندارد؛ آن امر الله تعالی است و جای بحث کردن ندارد،

---

(1) رواه مسلم کتاب البر والصله

والآداب، باب: تحريم الظلم.

بلکه باید تسلیم آن بود و مسلمان می‌داند که اسلام تعدد زوجین را مباح ندانسته است، برای آن که حیات را اصلاح نماید و آن را درمانی برای مشکلات آن و بر طرف شدن ضروریات مقرر نموده است و آن دین الله تعالی است که مصلحت فرزندان آدم را به طور کلی می‌داند؛ الله تعالی از روی حکمت والایش و فوایدی که از آن به

نگرشی به تعدد زوجین // 53

دست می‌آید، آن را مباح فرموده است و الله سبحانه، ستم به بندگانش را جایز نمی‌داند. الله تعالی می‌فرماید: ﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [الملك: 14] (آیا کسی که آفریده است نمی‌داند؟ و او ریزبین [و] بسیار آگاه است).

قانون تعدد زوجین را بشر

وضع نموده است، تا در آن
ایرادی وجود داشته باشد و
نیکی‌ها و بدی‌ها، هر دو در آن
وجود داشته باشد؛ بلکه آن قانون
الهی محکم است و از پیش و پس
آن، باطل به آن راه ندارد، الله
تعالی می‌فرماید: ﴿لَا رُكُوتَ
أَحْكَمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ
حَكِيمٍ خَبِيرٍ﴾ [هود: 1] (الف، لام،
را، کتابی است که آیات آن استوار
و محکم شده است [و] سپس

نگرشی به تعدد زوجین // 55

آیات آن توسط بسیار باحکمت
بسیار آگاه شرح داده شده است).

خطا نمودن در

نحوه‌ی اجرای تعدد

زوجین

دلیل نمی‌شود تا این

حکم را جایز ندانیم

در این که در بعضی موارد

در تعدد زوجین ایرادی به وجود

می‌آید یا ظلمی صورت می‌گیرد، دلیل بر ضعف بودن کسی است که به دین عمل نمی‌کند و اجرای غلط قانون تعدد زوجین و تبعیت از هوای نفس در تطبیق آن، می‌باشد و همچنین عدم رعایت تعالیم اسلام به صورت صحیح و فقدان فطرت‌های خالص و تغییر پیدا نکرده می‌باشد. این امر احتیاج به درمان دارد و باید برای آن به دنبال دارویی برای این

نگرشی به تعدد زوجین // 57

بیماری باشیم. این درمان صورت نمی‌گیرد، مگر با اصلاح درونها و تزکیه‌ی آنها و برپا داشتن روشهای صحیح، و آن فقط با تربیت بر اساس تعالیم اسلام که همان دین حق است، امکان پذیر می‌باشد. با رجوع به این اعمال غیر اسلامی نمی‌توان نتیجه گرفت که باید قانون تعدد زوجین از بین

برود و یا آن که آن را امری
ناشایست دانست و این فقط به
دلیل انحراف مردم از حق، خیر و
هدایت است! چه بسا که به مانند
این موارد در کسی که دارای یک
همسر می باشد نیز به وجود بیاید!

آن خطاکنندگان در تطبیق
قانون تعدد زوجین یا عموم
مسلمانان، حجتی در دین برای
عمل آنها وجود ندارد، بلکه بر
علیه تمامی آنان، حجت وجود

دارد.

الله تعالی می فرماید: ﴿قُلْ
فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ﴾ [الأنعام:
149] (بگو: برای الله حجت بلیغ
و رسا می باشد).

باید بدانیم! در اسلام اصلی
وجود ندارد که از روی عبث وضع
شده باشد یا بتوان آن اصل را
تغییر داد یا کاملاً تعطیل نمود و

اگر این موارد برای رضایت هوای
نفس یا یکی شدن با دشمنان آن
ایجاد شود و اگر امری از دین که
در آن تواتر^۱ وجود دارد، انکار

---

¹ - تواتر داشتن یا متواتر وقتی است که
راویان خبر آن قدر زیاد باشند که
احتمال دست به یکی کردن آنها برای
تحریف وجود نداشته باشد و مثال آن
قرآن است، زیرا آنقدر راویان آن زیاد
بوده‌اند که امکان دست به یکی کردن آنها
وجود ندارد. (مترجم)

نگرشی به تعدد زوجین // 61

شود، به معنای خارج شدن از دین می‌باشد، والعیاذ بالله.

تعدد زوجین را کسی انکار نمی‌کند، مگر آن که با اسلام مخالفت می‌کند یا شخص حسودی است که می‌خواهد تعداد مسلمانان کم باشد و برای نابودی آنها چشم به راه است و خواستار ضعف آنها می‌باشد، یا آن که

دوست دارد که آنها گرفتار زنا شوند، همان گونه که سروران آنها در سرزمین های کفر، شرک و بت پرستی به آن گرفتار شده اند.

کسانی که تعدد زوجین را انکار می کنند یا آن که در آن ظلمی می بینند یا پایمال شدن حق زن را در آن می یابند یا از این قانون الهی کراهت دارند، شکی وجود ندارد که به اجماع علماء دچار ارتداد و کفر شده اند، حتی

نگرشی به تعدد زوجین // 63

اگر خود را مسلمان بدانند.

کسانی که از تعدد زوجین می‌ترسانند و برای از بین بردن آن کوشش می‌نمایند و مردم را از آن برحذر می‌دارند و یا آن را فقط در حالت ضرورت مانند نازا بودن زن یا مریضی مزمن او جایز می‌دانند، در امری قرار گرفته‌اند که از آن منع شده است و آن همان مرتد

شدن از اسلام است، زیرا الله تعالی می‌فرماید: ﴿ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ﴾ [محمد: 9] (این برای آن است که از آنچه الله [تعالی] نازل فرموده است، کراهت دارند و در نتیجه، اعمالشان باطل شده است).

باید به احکام اسلام التزام داشت بدون آن که عقل بشری را در مقابل آن قرار داد و دچار انحراف شد و باید قلعه‌ای محکم

نگرشی به تعدد زوجین // 65

در برابر جنگ فکری ایجاد شده، بنا نهاد. الله سبحانه و تعالی راست گفته است که می فرماید: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ﴾ [المائدة: 50] (و برای کسانی که یقین دارند، چه کسی در حکم دادن از الله [تعالی] نیکوتر است؟).

برای تعدد زوجین ضوابط و

شرط‌هایی وجود دارد

از حکمت الله تبارک و
تعالی این است که تعدد زوجین را
امری واجب و لازم برای مسلمان
قرار نداده است و بر زن واجب
نموده است که قبول کند که
شوهرش با زنی دیگر و یا بیشتر
ازدواج کند و برای تعدد زوجین
اساس، نظم، شرط‌ها و ضوابط
متعددی را قرار داده است که
همگی آنها بر اساس عدالت می-

نگرشی به تعدد زوجین // 67

باشد. اساس آن تأمین راحتی
همسران و رفع ضرر از آنها است
و مرد را برای تبعیت از هوای
نفس مجاز قرار نداده است، بلکه
دست بندی محکم، به مرد زده
است و او را مقید به عدالت و
قبول کردن مسئولیت‌های زندگی
نموده است و همچنین یکجا جمع
نمودن زنان نباید بر اساس حرام

باشد. او را آزاد نگذاشته است همان طور که قبل از اسلام در تمامی امتهای وجود داشته است و او را محدود به چهار زن نموده است.

علماء رحمهم الله به طور آشکار بیان داشته اند که کسی که احکام عطا نمودن و نشوز را نمی داند و به مقتضای آن عمل نمی کند، بر او حرام است که دارای تعدد زوجین باشد و اگر همسران

نگرشی به تعدد زوجین // 69

خود را زیاد کند در دنیا دچار
منفور شدن می‌گردد و در آخرت
همراه ستمگران محشور می‌شود.

عدالت در تعدد زوجین

عدالت در تعدد زوجین در

هر چیز بزرگ و کوچکی می-

باشد، مخصوصاً میل قلبی و دفع

شهوت و باید در خوراکی، مسکن،

لباس و محل خواب عدالت وجود

داشته باشد و نباید بین ثروتمند و

فقیر فرق گذاشته شود و همچنین

کسی که زیباتر است با کسی که

زیبایی کمتری دارد. کسی که

بترسد که در تعدد زوجین، به

نگرشی به تعدد زوجین // 71

حقوق آنها نتواند وفا کند و نتواند
بین آنها عدالت برقرار کند، یا به
فرزندان بعضی از آنها ظلم صورت
گیرد و یا آن که خود را در حالتی
ببیند که نتواند در سیاست رفتار با
آنها و اجرای حقوق آنها درست
عمل کند. بر او واجب است که به
یک همسر قناعت کند و همسران
بیشتری اتخاذ نکند. الله تعالی

می فرماید: ﴿فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً﴾ [النساء: 3] (پس اگر ترسیدید که عدالت را رعایت نکنید، پس به یک عدد [اکتفا کنید]).

ترس در اینجا در مورد امری است که گاهی ممکن است اتفاق بیافتد و یا اتفاق نیافتد و آن قبل از امر نمودن به تعدد زوجین می باشد و فقط مخصوص شوهر نمی باشد و باید نیت نیک وجود

نگرشی به تعدد زوجین // 73

داشته باشد و همراه با عمل صالح باشد. الله تعالى می فرماید: ﴿وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا﴾ [النساء: 127] (و هر آنچه از خیر که انجام دهید، الله [تعالی] به آن آگاه است).

همچنین پیامبر ﷺ فرموده است: «من كانت له امرأتان؛ فمال إلى أحدهما دون الأخرى، جاء

یوم القيامة وشقه مائل» (کسی که
دارای دو زن باشد، و به یکی از
آنها تمایل بیشتری پیدا کند، روز
قیامت در حالی می‌آید که نصف
بدنش فلج است)^(۱).

---

(1) رواه أبو داود (کتاب النکاح)، باب

فی القسم بین النساء، وصححه

الألبانی فی صحیح سنن أبی داود

اسلام به ازدواج تشویق می‌کند

اسلام به طور عمومی به ازدواج تشویق می‌کند و به آن رغبت ایجاد می‌نماید و از روی گردانی از آن، نهی می‌کند، حتی اگر این روی گردانی از برای عبادت کردن باشد و همچنین رسول الله ﷺ آن را از سنت خود

قرار داده است و کسی که از آن
خودداری کند از وی
نمی‌باشد، پیامبر ﷺ بر کسانی که
می‌خواستند از آن خودداری کنند
رد آورده و فرموده است: «ما بال
أقوام قالوا كذا وكذا؟ لکنی اصلی
وأنام، وأصوم وأفطر، وأتزوج
النساء، فمن رغب عن سنتی فلیس
منی» (گروهی را چه شده است
که این چنین و آن چنان
می‌گویند؟ ولی من [در شب] نماز

نگرشی به تعدد زوجین 77

می خوانم و می خوابم و روزه
[مستحب] می گیرم و [در روزی
دیگر روزهی خود را] می خورم و
با زنان ازدواج می کنم و کسی که
از سنت من روی برگرداند از من
نمی باشد^(۱).

---

(1) رواه مسلم، (کتاب النکاح)، باب:

استحباب النکاح.

در این حدیث کلمه
«النساء» (زنان) به حالت جمع
آمده است: شامل یک زن و بیشتر
می‌باشد و در اینجا تعدد زوجین
از هدایت وی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قرار داده شده
است.

الله تعالی در کتابش، بندگان
صالح خود را مدح نموده است و
آنها را به مهربانی و ترحم و تعدد
زوجین توصیف فرموده است. الله
تعالی می‌فرماید: ﴿وَالَّذِينَ يَقُولُونَ

نگرشی به تعدد زوجین // 79

رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا
قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ﴿۷۴﴾
[الفرق-ان: 74] (و کسانی که

می‌گویند: پروردگار ما! از
همسران ما و فرزندان ما چشم
روشنی برای قرار بده و ما را برای
پرهیزگاران امام بگردان!).

به همین دلیل صحابه رضی الله عنهم در

بیشتر موارد، بیشتر از یک زن

داشته‌اند.

سعید بن جبیر رحمه الله
گفته است: «ابن عباس رضی الله
عنهما به من گفتم: آیا ازدواج
کرده‌ای؟ گفتم: خیر، گفتم: ازدواج
کن که بهترین این امت دارای
بیشتر همسران بوده است».

صحابه‌ی فقیه عبد الله بن
مسعود رضی الله عنه گفته است: «اگر از اجل
من فقط ده روز باقی مانده باشد و
من بدانم در آخر آن می‌میرم،

نگرشی به تعدد زوجین // 81

ازدواج می‌کنم از ترس آن که
مبادا به فتنه بیافتم»^(۱).

امام ابن قدامه مقدسی رحمه
الله گفته است: «زیرا پیامبر ﷺ
ازدواج نمود و تعدد زوجین خود را
زیاد کرد و صحابه رضی الله عنهم این کار را

---

(1) انظر: (المغنی) لابن قدامه،

انجام دادند و پیامبر ﷺ و صحابه‌ی
وی، خود را به چیزی مشغول
نمی‌کردند، مگر آن که آن عمل
برتر باشد و صحابه این گونه
بودند که امر برتر را ترک نمی-
کردند و امر پایین‌تر را انتخاب
نمی‌نمودند»^(۱).

قاضی عیاض رحمه الله گفته

---

(1) انظر: (المغنی) لابن قدامة،

است: «درباره‌ی ازدواج در شرع و عادت، اتفاق نظر وجود دارد؛ زیرا آن دلیل بر کامل بودن و درست بودن مردانگی می‌باشد و نباید همان طور که عادت شده است برای زیاد کردن زنان در عادت نیک، دائماً تفاخر وجود داشته است و در سیره‌ی گذشتگان از آن ستایش شده است

و اما در دین سنتی است که سینه
به سینه رسیده است... بی رغبتانی
به دنیا از صحابه رضی الله عنهم بودند که
دارای زنانی بودند و دارای ملک
یمین زیادی بودند و آن را علی،
حسن و ابن عمر رضی الله عنهم حکایت
کرده اند»^(۱).

امام احمد رحمه الله گفته
است: «در این زمان مردی را

---

(1) انظر: (الشفاء) (1/88).

نگرشی به تعدد زوجین // 85

می بینم که با دو یا سه یا چهار زن

ازدواج

می کند و هدف او از این کار عفت

داشتن است»^(۱).

می گویم: پس در زمان ما

چگونه خواهد بود؟ زمان فتنه ها و

کانالهای ماهواره ای!! الله تعالی به

---

(1) طبقات الحنابلة، لابن أبي يعلى.

طلب کنندگان کمک، کمک می -
نماید و فقط بر او توکل
می نماییم.

حافظ ابن حجر رحمه الله
گفته است: «اسلام مرد را تشویق
می کند که بیشتر از یک زن داشته
باشد، همان گونه که در قرآن کریم
و سنت پاک آمده است».

ابن کثیر فی تفسیر این
سخن الله تعالی گفته است: ﴿مَثْنَى
وَّثَلَاثَ وَرَبَاعًا﴾ [النساء: 3] (دو تا

نگرشی به تعدد زوجین // 87

و سه تا و چهار تا) به این
معناست: هر اندازه که خواستید با
زنان ازدواج کنید! اگی یکی از
شما خواست با دو نفر ازدواج کند
و اگر خواست با سه نفر و اگر
خواست با چهار نفر^(۱).

حکم تعدد زوجین

---

(1) فتح الباری (104/9).

عموم این گونه بیان داشته -
اند که آن سنت است و رخصت
نمی‌باشد و این برای کسی است
که بتواند، شرطهای آن را ادا کند.
به همین دلیل الله تعالی برای
فرستاده‌اش تعدد زوجین را
برگزید و او سبحانه چیزی را
برای او بر نمی‌گزید، مگر آنچه که
برتر، نیکوتر و کاملتر باشد؛ زیرا
او ﷺ الگوی مسلمانان و امام آنها
می‌باشد و بر مسلمانان واجب

نگرشی به تعدد زوجین // 89

است که از او اطاعت کنند و به
وی اقتدا نمایند و به سنتش
تمسک جویند. از هدایت او
دوست داشتن زنان بود، فرموده
است: «حُبُّ إلی من الدنیا النساء
والطیب، وجعل قرءة عینی فی
الصلاة» (از دنیا زنان و عطر را

دوست دارم و چشم روشنی من
در نماز است^(۱).

آنچه که معلوم است، جسم
مرد از زن قوی تر و کاملتر است و
آنچه که به زنان از حیض و
حاملگی و وضع حمل و شیردادن
می رسد به او نمی رسد؛ به همین

---

(1) رواه النسائی کتاب عشرة النساء،

باب: فحب النساء، وصححه الألبانی

فی صحیح سنن النسائی (827/3).

نگرشی به تعدد زوجین // 91

دلیل مرد دارای قدرت بیشتر و شهوت قوی تر و قدرت زندگی بیشتری نسبت به زن می باشد و رغبت او به زنان حتی اگر سن او زیاد باشد [بیشتر از رغبت زنان به مرد است] و این تا زمان مرگ او ادامه دارد. اینجاست که در بیشتر مردان قدرت جنسی گردنکشی وجود دارد و آنها دارای میل

زیادی به زنان هستند و این گونه است که به صورت نادر یافت می‌شود که یکی از آنها به یک زن راضی باشد و مخصوصاً که در بعضی مواقع زن نمی‌تواند نیاز مرد را تأمین کند، مانند زمان حیض، حاملگی، نفاس و مریضی و دیگر مواردی که از بهر مند شدن از زن جلوگیری می‌شود، به همین دلیل باید راه‌های مشروعی برای چنین زمانهایی ایجاد گردد و همچنین

نگرشی به تعدد زوجین // 93

رغبت زن به نزدیکی کمتر از رغبت مرد به آن می‌باشد و این باعث خجالت کشیدن وی می‌شود و بیشتر زنان میل به زیاد بودن نزدیکی با مردان را ندارند و از آن خودداری می‌کنند و توانایی جذب مرد را ندارند، مخصوصاً وقتی که عمر آنها زیاد می‌شود.

معلوم است که زیاد کردن
معشوقه برای مرد به مراتب از
زیاد کردن زنان عقدی راحتتر
است و برای او هزینه‌ی کمتری به
صورت مادی و معنوی دارد، زیرا
مسئولیتی بر گردن وی نمی‌گذارد،
پس مسلمانی که از الله عَلَيْكَ می-
ترسد و علم یقین دارد که الله
سبحانه و تعالی در تمامی امور
مراقب اوست چه کاری بلید انجام
دهد وقتی زندگی او در سختی و

نگرشی به تعدد زوجین // 95

مجاهدت قرار می‌گیرد و امر او
بین دو انتخاب یکی از دو آتش
واقع می‌شود؟! والله المستعان.

قدرت رغبت جنسی در
مرد، امری فطری می‌باشد که بر
اساس آن آفریده شده است و اگر
آن بالاتر از طاقتش باشد، بر وی
غلبه می‌نماید و کسی که او را
آفریده است، عالم‌تر به چیزی

می‌باشد که برای او اختیار نموده است. در این حالت است که تعدد زوجین مباح می‌گردد و عمل کردن به آن، مباحی از طرف الله تعالی می‌باشد و مصلحت مرد ایجاد می‌گردد و او را به استقامت نمودن و عفت سوق می‌دهد. ولی مردی که به اسلام التزام ندارد در کاری خود را قرار می‌دهد که الله تعالی آن را حرام نموده است و به نزد زنان از راه‌های غیر مشروع

نگرشی به تعدد زوجین // 97

می‌رود و این فرق بین این دو حالت است [یا ازواج حلال، یا رابطه‌ی نامشروع که نزد بسیاری از دشمنان اسلام، رابطه‌ی نامشروع بهتر است و از حقوق بشر می‌باشد]... والله المستعان.

سپس چه چیزی مانع می‌-

شود که مرد شهوتش را در چیزی قرار دهد که قسمتی از کیانش

است و آن راهی شرعی می باشد؟
و این از بزرگی اسلام و نعمت الله
تعالی برای بندگانش است. الله
تبارک و تعالی می فرماید: ﴿قُلْ مَنْ
حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ
وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ﴾ [الأعراف:
32] (بگو: چه کسی زینتی را که
الله [تعالی] برای بندگانش خارج
نموده است و روزی پاک را حرام
کرده است؟)

پیامبر ﷺ فرموده است: «ما

ترکت بعدی فتنهٔ أضر علی
الرجال من النساء» (بعد از خود
فتنه‌ای را برای مردان پر ضررتر
از زنان ترک نموده‌ام)^(۱).

حافظ ابن حجر رحمه الله
گفته است: «فتنه‌ی زنان شدیدتر

---

(1) رواه البخاری کتاب النکاح باب: ما

یتقی من شؤم النساء.

از فتنه‌های دیگر می‌باشد و این سخن الله تعالی شاهی برای آن می‌باشد: ﴿زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ﴾ [آل عمران: 14] (برای مردم حب شهوت نسبت به زنان زینت داده شده است) آنان را دوست دارنده‌ی شهوات معرفی نموده است و آن را قبل از موارد دیگر آورده است،

نگرشی به تعدد زوجین // 101

زیرا اشاره دارد که برای بقیه اصل
می‌باشد»^(۱).

بنابراین چرا باید در فتنه
واقع شوند، وقتی تعدد زوجین
برای آنها مباح می‌باشد؟ در
قاعده‌ای اصولی آمده است:
«چیزی که واجب کامل نمی‌شود،

---

(1) فتح الباری (41/9).

مگر توسط آن، خود واجب است»، بنابراین حفظ شدن از واقع شدن در فتنه، امری واجب است و به همین دلیل تعدد زوجین برای کسی که از فتنه ایمن نمی‌شود، واجب است.

سپس می‌گوییم: ما امر شده‌ایم که با کافران به طور عمومی، شامل یهودیان و مسیحیان مخالفت کنیم و از ملت‌های آنان تبعیت نکنیم و به آنها

نگرشی به تعدد زوجین // 103

شبيه نگرديم. عدم تعدد زوجين
امروزه از راه و روش كافران و
داغ گذاشتن آنهاست و به علت
آن به اسلام هجوم مي آورند؛ پس
بر ما مسلمانان واجب است تا
تعدد زوجين را در نسل امروزي
نشر دهيم، تا آن كه اسلامِ حق را
زنده نگه داريم.

از اسرار تعدد زوجين در

دین با حکمت این است که آن سببی برای ثروتمندی و زیاد شدن مال می باشد و باعث جلب خیرات و برکات و زیاد شدن رزق و روزی می شود، و این از اهل ایمان و معرفت و علم مخفی نمانده است. الله تبارک و تعالی می فرماید: ﴿وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ بَنِيْنَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ﴾ [النحل: 72] (و الله

نگرشی به تعدد زوجین // 105

[متعال] برای شما از خودتان
همسرانی قرار داده است و برای
شما از همسرانتان فرزندان و نوه-
هایی قرار داده است و شما را از
چیزهای پاک روزی داده است).

عایشه رضی الله عنها گفته
است که رسول الله ﷺ فرمود:
«تزوجوا النساء؛ فإنهم يأتينكم
بالمال» (با زنان ازدواج کنید که

توسط آن به شما مال می‌رسد)^(۱).

در آن اشاره‌ای به این سخن

الله تبارک و تعالی می‌باشد:

﴿وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَىٰ مِنْكُمْ
وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ
إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ

---

(1) رواه الحاكم كتاب النكاح، باب:

تزوجوا النساء فإنهم يأتينكم بالمال،

ووثق رجاله الهيثمي في المجمع

(255/4).

نگرشی به تعدد زوجین // 107

فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿۳۲﴾ [النور:

32] (و مردان و زنان بی همسر و

افراد صالح از بردگان و کنیزانتان

را [که آماده‌ی ازدواج هستند] به

ازدواج [یکدیگر] در بیاورید! اگر

فقیر باشند الله [تعالی] از فضل

خود آنها را بی‌نیاز می‌نماید و الله

[تعالی] گشایشگر [و] بسیار دانا

است).

صحابه‌ی فقیه ابن مسعود رضی الله عنه

گفته است: «ثروت را در ازدواج

بیاید! الله تعالی می‌فرماید: ﴿إِنْ

يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ﴾

[النور: 32] (اگر فقیر باشند، الله

[تعالی] از فضل خود آنها را بی-

نیاز می‌فرماید)»^(۱).

پیامبر صلی الله علیه و آله برای کسی که با

---

(1) رواه الطبری فی تفسیره،

نگرشی به تعدد زوجین // 109

تعدد زوجین به دنبال عفت باشد،
بشارتِ کمکیِ الله سبحانه و تعالی
را داده است و فرموده است:
«ثلاثة حق على الله عونهم: الناکح
یرید العفاف، والمکاتب یرید
الأداء، والغازی فی سبیل الله» (سه
گروه هستند که بر الله [تعالی]
حقی وجود دارد که آنها را یاری
نماید: ازدواج کننده‌ای که ب‌رای

عفاف ازدواج کند و نویسنده‌ی
قرار دادی که قصد ادا کردن آن را
داشته باشد و کسی که در راه الله
[تعالی] جهاد
می‌کند^(۱).

در اینجا است که می‌گوییم:
الله تعالی به آنچه که دارای

---

(1) رواه الإمام أحمد، (251/2)،

والنسائی وابن ماجه، وصححه

الألبانی.

نگرشی به تعدد زوجین // 111

مصلحت بیشتری بر بندگانش در دنیا می‌باشد، آگاه‌تر است؛ و این در حالی است که الله سبحانه تعدد زوجین را مباح نموده است:

- برای مصلحت زنان که بدون ازدواج نمانند [در تمامی دنیا تعداد زنان بیشتر از مردان است، طبق آمار رسمی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، تعداد

دختران دم بخت سه برابر پسران
دم بخت می باشد].

- برای مصلحت مرد تا منفعت
بردن او از بین نرود.

- مصلحت امت با زیاد شدن
نسل آنها.

آن قانونی از طرف شخصی
است که بسیار با حکمت بوده و
بسیار دانا است و رؤوف و مهربان
می باشد و کسی به آن طعنه ایجاد
نمی کند، مگر کسی که دارای

نگرشی به تعدد زوجین // 113

بصیرت کور بوده و این گاهی از
روی کفر است و گاهی از روی
نفاق و گاهی از روی لجبازی!!

﴿قُلْ أَأَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ﴾

[البقره: 140] (بگو: آیا شما

آگاهترید یا الله [متعال]؟).

﴿قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ﴾

[الحجرات: 16] (بگو: آیا الله را

به دینتان آگاه می‌کنید؟).

﴿أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ

اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ﴾ [الملک: 14] (آیا

کسی که آفریده است نمی‌داند؟ و
او ریزبین و باخبر می‌باشد).

﴿فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ﴾ [القمر:

15] (آیا پند گیرنده‌ای وجود
دارد؟).

کتابهایی که درباره‌ی تعدد
زوجین نوشته شده است:

شکر الله تعالی مؤلفات زیادی

درباره‌ی تعدد زوجین نوشته شده

نگرشی به تعدد زوجین // 115

است و از آنها:

(تعدد الزوجات) از شیخ عطیه

محمد سالم.

(تعدد الزوجات) از شیخ عبد الله

ناصر علوان.

(تعدد الزوجات) از دکتر عبد

الناصر العطار.

(تعدد الزوجات) از شیخ إبراهيم

بن محمد الضبيعي.

(تعدد الزوجات) از دکتر أحمد
علی طه رمان.

(تعدد الزوجات) از شیخ إبراهيم
محمد الجمل.

(الإسلام وتعدد الزوجات) از
دکتر محمد مسفر الزهرانی.

(فقه تعدد الزوجات) از شیخ
مصطفی العدوی.

(تعدد الزوجات أم تعدد
العشيقات) از خاشع حقی.

(العدل فی التعدد) از دکتر عبد الله

نگرشی به تعدد زوجین // 117

بن محمد الطیار.

(الكلمات فی بیان محاسن تعدد

الزوجات) از هاشم الرفاعی.

(قالوا وقلن عن تعدد الزوجات)

از محی الدین عبد الحمید.

(زوجة واحدة لا تكفی) از عماد

الدین حسین.

(لماذا الهجـوم علی تعدد

الزوجات) از أحمد الحصین.

(الحكمة والبراهين في تعدد زوجات الرسول ﷺ) از أحمد الحصين.

(دعوة إلى تعدد الزوجات) از بنيدر الحيسونى.

(الأسوء في تعدد النسوء) از عدنان المهيدب.

(فضل تعدد الزوجات) از خالد الجريسى.

(لماذا تعدد الزوجات) از خالد الجريسى.

نگرشی به تعدد زوجین // 119

(کیف تزوج عانساً؟) از خالد
الجریسی.

(رسائل فی تعدد الزوجات) از
مریم بنت محمد.

(نعم تعدد الزوجات نعمه) از
غالیة الجحدری.

(تعدد الزوجات فی الإسلام،
کیف؟ ولماذا؟) از رعد الحیالی.

(زوجات النبی ﷺ الطاهرات

120//نگرشی به تعدد زوجین

وحکمة تعددهن) از محمد
الصواف.

(ردود علی شبهات حول تعدد
الزوجات) از دکتر عبد الکریم
زیدان.

(أحكام التعدد فی ضوء الكتاب
والسنة) از إحسان العتیبی.

(تعدد نساء الأنبياء) از أحمد عبد
الوهاب.

(لکی ینجح تعدد الزوجات) از
عبد الکریم بن عبد المحسن

نگرشی به تعدد زوجین // 121

الترکی.

و دیگر مواردی که به صورت مستقل یا قرار داده شده در کتابی مرجع این مسأله بیان شده است و الله تعالی کسی است که توفیق می‌دهد و به راه درست هدایت می‌نماید.